

Protokollsbilga K

Direktionens protokoll 110314, § 12

PM

DATUM: 2011-03-09
AVDELNING: Administrativa avdelningen
HANDLÄGGARE: Christina Wejshammar/Ulrika Johansson

SVERIGES RIKSBANK
SE-103 37 Stockholm
(Brunkebergstorg 11)

Tel +46 8 787 00 00
Fax +46 8 21 05 31
registratorn@riksbank.se
www.riksbank.se

DNR 2011-244-ADM

■ Framtida myntförsörjning

Förslag till beslut

Direktionen föreslås besluta

- att inriktningen ska vara att hanteringen av mynt förändras enligt beskrivningen i detta beslutsunderlag och
- att uppdra åt chefen för administrativa avdelningen att inleda en upphandling av en tjänst för lagerhållning samt in- och utlämning av mynt enligt beskrivningen i detta beslutsunderlag.

Bakgrund

I början av 2013 ska Riksbankens kontor i Broby tas i drift. Kontoret är byggt för att hantera enbart sedlar, inte mynt. Riksbanken behöver därför finna ett sätt för att försörja landet med mynt samt hitta en lösning för hur mynt som marknaden vill återlämna till Riksbanken ska omhändertas. Orsaken till att mynt inte ska hanteras på det nya kontoret i Broby är att Riksbanken sedan några år tillbaka konstaterat att det av säkerhets- och effektivitetsskäl inte finns anledning för Riksbanken att, i egna lokaler och med egen personal, lagerhålla, lämna ut och ta emot mynt.

Nuvarande hantering av mynt

Riksbanken lämnar idag ut mynt och tar emot mynt vid sina två platskontor i Tumba och Mölndal. BDB Bankernas Depå AB är för närvarande den enda part som är kvalificerad att hämta ut och lämna in mynt, vilket sker via ombud (värdebolag). BDB erhåller, på samma sätt som för sedlar, räntekostnadsersättning för mynt som lagras i depå. För närvarande har BDB en depå som är avsedd för att lagerhålla mynt. Operatör för denna depå är Panaxia.

Varje tertiäl gör Riksbanken en prognos av myntbehovet. Idag görs denna prognos utan BDB:s medverkan, men Riksbanken har för avsikt att under 2011 involvera BDB mera i prognosarbetet. Riksbanken köper idag mynt av Mint of Finland och enligt avtal med dem ska Riksbanken lägga en beställning sex månader före leverans.

BDB kan beställa mynt från Riksbanken och hämta ut mynt när som helst, dvs. under alla veckodagar Riksbankens kontor är öppna. Förutom utlämning av mynt från

■ Riksbanken sker det även inlämning av mynt. BDB har i dagsläget möjlighet att lämna in följande typer av mynt:

1. Säsongsöverskott, dvs. mynt som lämnas in efter säsongsmässigt tillfällig ökad efterfrågan på kontanter i samband med tre årliga perioder. Mynten lämnas ut igen då BDB beställer mynt.
2. Mynt som är förslitna kan lämnas in alla dagar Riksbanken har öppet. Riksbanken lagerhåller mynten i avvaktan på destruktion som sker med några års intervall.
3. Minnesmynt kan lämnas in alla dagar Riksbanken har öppet. Riksbanken lagerhåller mynten i avvaktan på destruktion som sker med några års intervall.
4. Ogiltiga mynt, dvs. mynt som kommer att bli eller nyligen har blivit ogiltiga, kan under en period före och efter datumet då de blir ogiltiga lämnas in till Riksbanken. Riksbanken lagerhåller mynten i avvaktan på destruktion.

Framtida hantering av mynt

Kontanthanteringsverksamheten genomgår för närvarande stora förändringar. Ett nytt system för order, lager, fakturering och inköp ska drifvas under 2011 och kontoret i Broby ska drifvas under 2012-2013. Dessutom ska en ny sedel- och myntserie introduceras under några år, vilket kommer att bli en omfattande logistisk process. Dessa förändringar innebär stora omställningar, inte enbart för Riksbanken, utan även för BDB och värdebolagen. Det är därför av stor vikt att BDB och värdebolagen har tid och resurser nog för att samverka med Riksbanken för att dessa förändringar ska kunna genomföras på ett bra sätt.

Eftersom omfattande förändringar kommer att genomföras de närmaste åren finns det skäl att, åtminstone inledningsvis, inte genomföra ytterligare en större förändring av mynthanteringen. En förändring av mynthanteringen skulle kunna ske i två etapper. I en första etapp förändras mynthanteringen utan att det påverkar BDB i allt för hög grad. I den andra etappen ges BDB ett större ansvar för mynthanteringen. De två etapperna är följande:

Etapp 1

Etapp 1 innebär att Riksbanken köper lagertjänster av en tredjepartslogistiker (3PL) istället för att lagra mynten i egna lokaler. Denna lösning innebär att Riksbanken fortfarande äger mynten, men att lagret drivs av en 3PL¹. Till detta lager levererar myntproducenten nya mynt. BDB hämtar mynt och lämnar också in mynt till detta lager i avvaktan på destruktion eller i avvaktan på senare uthämtning då efterfrågan ökar igen.

Att anlita en 3PL kräver upphandling och kontroll av att denna operatör fortlöpande uppfyller de krav Riksbanken ställer på hantering av Riksbankens mynt. Att mynten hanteras av en 3PL kan innebära en god flexibilitet om volymerna växlar, vilket de kan komma att göra vid utbytet av nuvarande myntserie.

Enligt våra bedömningar uppgår kostnaden för att köpa lagertjänster under ett normalår till cirka 4-4,5 miljoner kronor per år.

¹ Riksbanken har tidigare lagrat delar av sina värden utanför de egna lokalerna. I samband med att Riksbanken började avveckla kontor under 1980-talet inrättades depåer där delar av Riksbankens värden lagrades. Depåerna drevs av Posten och Securitas.

■ Etapp 2

Etapp 2 innebär att det inte finns något mellanled mellan myntproducenten och marknaden. Myntproducenten levererar mynten direkt till BDB. För närvarande har BDB en depå för mynt men i framtiden kan det bli fler.

När myntproducenten levererar mynt direkt till BDB behöver BDB ha en betydligt större framförhållning vid beställning av mynt än idag. Leveranstiden från myntproducenten kommer att vara längre än framförhållningen som behövs för att hämta mynt vid Riksbanken (eller en 3PL). BDB behöver även ha en bra precision i prognostiseringen. Felaktiga prognoser kan få stora konsekvenser: Skulle de beställa för få mynt kan myntbrist uppstå i samhället och skulle de beställa för många mynt behöver de ha kapacitet att ändå ta emot samtliga beställda mynt.

En annan förutsättning som behöver vara uppfylld är att BDB även ska ha kapacitet att lagra mynt som inte behövs vid säsongsmässig minskad efterfrågan samt mynt som så småningom ska destrueras. Det är naturligt att möjligheten till säsongsinlämning upphör i etapp 2 eftersom den bygger på att Riksbanken håller ett myntlager.

Slutsats

I en första etapp förändras mynthanteringen i begränsad omfattning. När de stora planerade förändringarna för kontanthanteringsverksamheten, som omnämns ovan, börjar gå in i ett slutskede är det rimligt att överväga att införa modellen som beskrivs i etapp 2. Detta bedöms kunna ske kring 2014.